

**Інформаційна довідка
щодо проекту Закону України
«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні
правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення прав осіб
з інвалідністю у сфері зупинки, стоянки та паркування транспортних
засобів»
(реєстр. № 13426-1 від 11.07.2025)***

***Анотація.** В інформаційній довідці розглянуто питання посилення адміністративної відповідальності за порушення прав осіб з інвалідністю у сфері зупинки, стоянки та паркування транспортних засобів в контексті проекту Закону України (реєстр. № 13426-1 від 11.07.2025) (далі – законопроект).*

Проаналізовано відповідність законопроекту вимогам Конституції України, основоположним засадам правотворчої діяльності, положенням чинного законодавства про адміністративну відповідальність, законам України, що регулюють суспільні відносини у сфері дорожнього руху.

***Ключові слова:** адміністративне правопорушення, транспортний засіб, місця паркування, зупинка, стоянка, інвалідність, штраф.*

Вступна частина.

В умовах триваючої збройної агресії росії зростає потреба забезпечення доступності об'єктів інфраструктури та надання безперешкодних умов для мобільності особам з інвалідністю, а побудова в Україні інклюзивного середовища залишається одним із пріоритетних євроінтеграційних завдань держави. Водії з інвалідністю або водії, які перевозять осіб з інвалідністю, мають право на встановлення на транспортному засобі розпізнавального знака «Водій з інвалідністю» та під час перевезення осіб з інвалідністю користуються всіма перевагами, що надаються водіям з інвалідністю (частина шоста статті 30 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні).

Законопроект змістовно пов'язаний із проектом Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо користування перевагами, що надаються водіям з інвалідністю» (реєстр. 13321 від 28.05.2025) та є альтернативним до проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення правил зупинки, стоянки та паркування на місцях для осіб з інвалідністю» (реєстр. № 13426 від 26.06.2025).

За умови прийняття законопроекту № 13321, уточнення підстав та посилення адміністративної відповідальності за порушення правил зупинки, стоянки та паркування на місцях для осіб з інвалідністю набуває актуальності.

Принагідно слід відмітити, що Дослідницькою службою було підготовлено парламентське дослідження щодо закордонного досвіду правового регулювання встановлення спеціальних місць паркування, призначених для водіїв із малими

дітьми, вагітних жінок, а також осіб з інвалідністю¹, в якому проаналізовано відповідний досвід окремих держав-членів Європейського Союзу (Німеччини, Польщі, Франції, Італії), а також Сполучених Штатів Америки, Канади, Південної Кореї.

Законопроектом пропонується: запровадити фіксацію порушень правил зупинки, стоянки чи паркування на місцях призначених для зупинки, стоянки чи паркування транспортних засобів, якими керують особи з інвалідністю або які перевозять таких осіб, у режимі фотозйомки (відеозапису) шляхом внесення змін до статей 122, 152-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП); виокремити у самостійний склад правопорушення дії щодо неправомірного використання на транспортному засобі розпізнавального знаку «Водій з інвалідністю», передбачивши адміністративне стягнення у виді штрафу від 500 до 1000 неоподаткованих мінімумів доходів громадян з можливістю позбавлення права керування транспортними засобами на строк до 6 місяців.

Одночасно пропонується зміни до Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» щодо виокремлення окремих положень статті 30 у самостійну норму.

Основна частина.

Визнаючи необхідність удосконалення підстав адміністративної відповідальності за порушення правил дорожнього руху, вважаємо за доцільне зазначити таке.

Відповідно частини першої статті 10 Закону України «Про правотворчу діяльність» закон – це нормативно-правовий акт, прийнятий Верховною Радою України та (або) на всеукраїнському референдумі в установленому Конституцією України та законом порядку, що регулює *найбільш важливі* суспільні відносини. Посилення підстав адміністративної відповідальності потребують ґрунтового аналізу статистичних даних поширення випадків порушення правил дорожнього руху, судової практики застосування норм про порушення правил дорожнього руху, а прогноз соціально-економічних та інших наслідків законодавчих змін має бути науково обґрунтованим. Без дотримання названих вимог некоректно стверджувати про неефективність чинних норм та наполягати на внесенні до них змін.

Наведені в Пояснювальній записці до законопроекту твердження про те, що «останнім часом фіксується тенденція щодо збільшення випадків неправомірної зупинки або паркування водіями транспортних засобів на спеціально відведених місцях, що призначені для зупинки, стоянки чи паркування транспортних засобів, якими керують особи з інвалідністю або водіїв, які перевозять осіб з інвалідністю» та «діючий механізм реагування на випадки таких порушень є вкрай застарілим та недосконалим» – не можуть вважатися належним аргументом обґрунтування доцільності його прийняття.

¹ Парламентське дослідження щодо закордонного досвіду правового регулювання встановлення спеціальних місць паркування, призначених для водіїв із малими дітьми, вагітних жінок, а також осіб з інвалідністю. Дослідницька служба Верховної Ради України. URL: https://research.rada.gov.ua/documents/analyticRSmaterialsDocs/hum_social_policy/parliam_rs-hsp/75724.html

Пропоновані зміни до примітки статті 14-2 КУпАП позбавлені сенсу, оскільки режим фотозйомки (відеозапису) передбачає здійснення уповноваженою посадовою особою фото/відеофіксації обставин порушення правил зупинки, стоянки або паркування транспортних засобів: дати, часу (моменту), місця розташування транспортного засобу по відношенню до нерухомих об'єктів та/або географічних координат, *інших ознак наявності складу адміністративного правопорушення*, передбаченого відповідною статтею Особливої частини цього Кодексу. Тобто фіксація відсутності на транспортному засобі розпізнавального знака «Водій з інвалідністю» вже є обов'язковою при вчиненні правопорушень, передбачених частиною шостою статті 122 КУпАП.

Потребує уточнення пропозиція про доповнення статті 122 КУпАП новою частиною (підпункт 2 пункту 2 Розділу I законопроекту) в частині вказівки на нумерацію частини норми (структурно стаття 122 КУпАП нараховує сім частин).

Проект потребує узгодження із вимогами частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України та частини третьої статті 91 Регламенту Верховної Ради України щодо фінансово-економічного обґрунтування законопроекту положення якого призведуть до збільшення доходів бюджету за рахунок пропонованих адміністративних стягнень у виді штрафу за вчинені правопорушення.

Ухвалення пропонованих змін до частини другої статті 265-4 КУпАП у частині надання права інспекторам з паркування на тимчасове затримання транспортних засобів потребує внесення змін до Порядку тимчасового затримання інспекторами з паркування транспортних засобів та їх зберігання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 990 від 14 листопада 2018 р. Проте, положення з відповідним регулюванням/відповідною вимогою в законопроекті відсутні.

Назва розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» не відповідає вимогам частини восьмої статті 90 Регламенту Верховної Ради України.

Звертаємо увагу, що на розгляді Верховної Ради України перебуває проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за паркування, зупинку, стоянку транспортних засобів на місцях, призначених для транспортних засобів, якими керують водії з інвалідністю, водії, які перевозять осіб з інвалідністю, та водії, які перевозять дітей віком до трьох років» (реєстр. № 12436 від 22.01.2025) та проект Закону України «Про внесення змін до статті 122 Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо посилення відповідальності за порушення прав осіб з інвалідністю (реєстр. № 12444 від 27.01.2025), якими також пропонується збільшити розміри штрафів, у тому числі за правопорушення, передбачені частиною шостою статті 122 КУпАП, частиною шостою статті 152-1 КУпАП.

Висновок.

Удосконалення основних засад державної політики у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху та правил паркування, зупинки і стоянки транспортних

засобів потребує комплексного узгодження змісту пропонованих суспільно-небезпечних діянь та удосконалення галузевих підзаконних нормативних актів.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*